

CONCESSIE

- Concessie op de hele keten.
- Hoe zorgen we ervoor dat als we iets doen, dat dat niet over 10 jaar out-dated is?
- Boot/schip buiten de concessie houden.
- Huidige concessie staat toe dat er rond 2025 nieuwe schepen worden aangeschaft. Terwijl er nog geen keuze is gemaakt over dimensie vaarwegen.
- Nadenken over grootte en volume concessie.
- Autovrije concessie? Beide zijden Greenwheels.
- Elk eiland aparte concessie (risicospreiding).
- In concessie niet mobiliteit centraal, maar CO²-reductie centraal!
- Concessie is deel van het geheel! Bijvoorbeeld: energiesysteem, mobiliteitssysteem, economie, infra.
- Texelse model: géén concessie(s).
- 1 concessie vervoer naar en op eiland v.v.
- Waarom een concessie en niet met een eigen schip? Rijksveerdienst.
- Duurzaam contract: inwoners, vervoerder, natuur. Aandeelhouders.
- Europese aanbesteding: kansen? wijzigingen?
- Adaptief, korter lopend, concessie o.b.v. vervoersprestatie.
- Personen & vracht in één contract?
- Koppelen van concessie(s). Personen (forens, eilanders, toerist), vracht.
- Onderhands? Openbaar!!
- Gunning: dienstverlening, prijs. Opties 1,2,3,4 eilanden.
- Concessie als sturingsinstrument. Maatschappelijk belang i.p.v. economisch belang. Financiële prikkels ombuigen.
- Kan besluit PSO-Friese Wad verandert?
- Concessie oost/west of per vaarverbinding.
- Wanneer voeg je iets toe aan de concessie. Heef het nut om het te betrekken.
- Deense model: gemeente-rederij.
- Wat nu als we 'exclusief' eruit halen?
- In concessie baggeren insluiten
- Sociaal, maatschappelijke, economische afhankelijkheid bepaalt omvang concessie
- Concessie op basis van prestatieafspraken
- Stop met concessies i.v.m. lonkend perspectief
- Maak concessiehouder verantwoordelijk voor het baggeren ?!
- Concessie korter > meer kansen / concessie langer > betere terugverdientijd
- Concessie en infra vormen 1 systeem en 1 geheel
- Concessie = opcenten tarief tbv impactarm baggeren + duurzame mobiliteit
- Huidige concessie: personeel, marketing > waarom?
- Willen we een kortere concessieperiode omdat er een hoop veranderd op de korte termijn ?
- Denk los van 1 concessie: start nu pilots
- Check concessie andere waddengebied: Duitsland, Denemarken ?
- Ipv concessie de 'Texel constructie' (eilandbewoners eigenaar) verplicht stellen
- GVB Amsterdam ook geïnteresseerd ?
- Keep It Simple Stupid: contract focus op minimale / maximale dienstverlening.

MOBILITEITSKETEN / -SYSTEEM

- Per vervoersstroom een passend, flexibel aanbod.
- In het vrachtvervoer over land is grootschaligheid meestal efficiënt. Voor de Waddenzee is kleinschalig vervoer waarschijnlijk passend. Kunnen we nadenken over kleinschalig bij vrachtvervoer!?
- Deelauto's op het vasteland (oor eilanders) en op de eilanden (voor toeristen), plus logistieke systemen die daar op aansluiten. (dus iets met bagage en openbaar vervoer).
- Vraag + aanbod levensmiddelen lokaal. Minder vracht naar het eiland.
- Reduceren overcapaciteit (vergroten bezettingsgraad).
- Voor- en natransport vaste wal-eilanden faciliteren.
- Scheiden van stromen.
- Scheiding personenvervoer-vrachtvervoer.
- Minder dimensioneren op piek. Aanbod gericht.

- Scheiden eilander vervoer van toeristisch vervoer. Concessie voor sec eilandervervoer (goederen+ov).
- Gedachtenexperiment: welk vervoersconcept past bij specifieke groepen gebruiker? Dus bijvoorbeeld: alleen eilanders of alleen vracht.
- Pfff 24/7... Goederen op getij.
- Aanpassen: vloot, baggerregime, dienstregeling, vertreklocatie.
- OV=geen doel, maar middel: Wat wil je er mee bereiken ?
- Transport over de Noordzee, Friese havens alleen voor toerisme
- Regel de basisbereikbaarheid goed > stop met taxi oplossingen
- Ontkoppelen doelgroepen
- Er moeten meer overtochten per uur mogelijk zijn
- Kijk goed naar de lessen uit andere OV concessies
- Splits het vervoer
- 'Dynamische concessie': zorg dat de concessie gedurende de looptijd aangepast kan worden!
- 'Ruimte in havens en vaarwegen voor derden. Minder afhankelijk van één partij
- Veerverbindingen niet meer door de markt met beperkte looptijd van de concessie, maar door de overheid om maximaal invulling te geven aan de opgaven en ambities
- Differentiatie naar doelgroep

SCHEPEN / VLOOTCONCEPT / TECHNIEK

- Een vloot met meer kleinere schepen die je flexibel kan inzet. Over alle 4 eilanden.
- Denk niet alleen aan emissies (uitlaat), maar ook aan impact van schroef(-as). (Vertroebeling en smering).
- Ombouwen huidige schepen tot hybride schepen
- Boten in publiek eigendom (gem-prov-rijk), dienstverlening aanbesteden
- Gedachtenexperiment: wat voor veerdienst zou je hebben als helemaal geen toerisme zou hebben ? Wat voor veerdienst zou je hebben als je geen grootschalig vrachtvervoer zou hebben ? dan zie je de invloed van specifieke vervoersvragen
- Ga werken met het 'Roro' principe ook op persoonlijke / passagiersschaal
- Bijvoorbeeld 5 kleinere boten die je flexibel kan inzetten (5 in hoogseizoen en 2 in winter)
- Emissie loze veerverbindingen vanaf 2029 technisch gezien zeer goed mogelijk
- Zijn meer kleine veerboten niet beter dan een paar grote
- Autonome cargoschepen: kleiner en meer aangestuurd vanuit Harlingen
- Elektrificeren is al mogelijk
- Is de toekomst elektrisch varen of op waterstof ?
- Hovercraft ??
- Meerdere klein bootjes in plaats van grote boten voor de diepgang
- Kleine boten die minder diep zijn
- Bewoner drones !
- Hovercrafts toepassen voor passagiers transport
- Transport door de lucht: autonoom, drones
- Vervoersysteem niet in het water maar op of boven het water
- Amfibievoertuig
- Hovercraft
- Elektrisch varen
- Zijn draagvleugels voor boten een optie?
- Waarom geen hovercraft
- Ringleiding vervoer Waddeneilanden
- Haveninfra cruciaal, maak flexibiliteit mogelijk
- Kan er 1 veerdienst komen die langs alle eilanden kan gaan aan de Noordzee kant ?
- Voor toeristen: reizen naar de eilanden als 'all-inclusive vervoersconcept' aanbieden vanaf het trein- of busstation dichtbij huis. Dat moet de standaard worden
- Ga voor een overheidsvloot. Markt mag exploiteren maar niet vertragen
- Hardware loskoppelen: boten+infra wordt eigenaar RWS / dienstverlening = concessie
- Grootste uitdaging is niet de techniek van de schepen, maar de benodigde infrastructuur en financiën
- Circulaire veerponten gekoppeld aan looptijd concessie

DIENSTVERLENING

- Voorspelbaarheid en voor- en natransport goed geregeld.
- Zo snel mogelijk parkeren Holwerd nationaliseren.
- Dienstverlening tot 's avonds laat.
- Voor wie? Gegarandeerde bereikbaarheid voor wonen en werken. Ook voor toerist?
- Minimumeisen frequentie bereikbaarheid eilanden.
- Flexibiliteit: seizoen, doelgroep.
- Flexibiliteit in materieel
- Eisen stellen is ook voorzieningen faciliteren

NATUURWAARDEN / MILIEU

- Natuurwaarden Waddengebied mogen niet meer achteruit aan. Hoe moeilijk en pijnlijk dat ook is, want we hebben hier verdragen over opgesteld. En daar moeten we ons aan houden!!! Want we houden ons er in veel gevallen door economische belangen niet aan.
- Milieudoelstellingen in concessie concreter maken i.p.v. 'aantoonbaar'. Bijvoorbeeld een minimaal percentage.
- Hoe moeilijk is het? Emissiearm gewoon in de concessie zetten!
- Klimaatakkoord: doelen halen, mobiliteitstransitie.
- Milieukosten meewegen in de gunning. (Ook maatschappelijke kosten?).
- Vergroenen (emissie loos), voorkomen, verkorten van ritten = duurzame mobiliteit
- Circulair is meer dan emissiereductie
- 'gering mogelijke uitstoot' is erg ruim interpreteerbaar
- SMART doelstellingen op het gebied van duurzaamheid
- Klimaat- & energieneutraal
- Duurzaamheid als uitgangspunt
- Wat vinden zeehonden hiervan ?
- Heeft men een CO2 prestatieladder ?
- LNG heeft dezelfde CO2 uitstoot als diesel
- Hoeveel draagkracht heeft het systeem i.r.t. toeristengroei

ENERGIESYSTEMEN

- Energiebalans met lokale opwek/productie nastreven.
- Vervanging brandstof voor natuurkracht (bijvoorbeeld wind).
- Maak als overheid de krachtbronkeuze en faciliteer die tijdig
- Wek energie lokaal op
- Aanbod brandstof nu – toekomst

FINANCIËEL / BUSINESSMODELLEN / RISICO'S

- Hoe meet je ROI?
- Maximaal rendement loslaten t.b.v. ondernemerschap.
- Wie betaalt dat?
- Eilandbewoners als grootaandeelhouders verplicht.
- Laat kosten en baten goed in het contract zijn gewogen.
- Begin met publieke investeringen in infra: energie, parkeren.
- Beprijzing op gewicht of emissies mogelijk maken
- Reder is maatschappelijk investeerder / waardenondernemer
- Waarom investeren voor 10 jaar ?
- 'pijn' eerlijk verdelen

BURGER(PARTICIPATIE) / MAATSCHAPPELIJKE WAARDEN

- We zitten nu in een soort expertgroepje. Zo zijn er meer. Het hele proces is gebaseerd op de kennis en inzichten van experts. Daarmee missen we de input van burgers (m.n. de eilanders). Niet in termen van oplossingen, maar van waarden.
- Hoe zorgen we er voor dat wat we hier bespreken bij de volgende generatie komt ?
- Aan de slag met een echt burgerpanel
- Faciliteren van 'Brede Welvaart'

BELEVING

- Bruine vloot voor toeristische beleving
- Beleef overtochten: langzaam, educatief voor de genietter

NATUURLIJK SYSTEEM / MORFOLOGIE / BAGGEREN

- Water & bodem leidend
- Gebied leidend, niet de vaartuigen
- Er is nu geen evenwicht van zand. Dat wel bereiken zal niet meevallen.
- Stap 1: sluit aan op natuurlijk systeem.
- Wat is het langetermijnperspectief? We willen met kleinere schepen varen om het baggerbezwaar te verminderen, maar biedt dat op termijn voldoende soelaas ? of wordt het oostelijke deel van de Waddenzee soms onbevaarbaar?
- Meer water vanuit het achterland in de Waddenzee
- Concessie: impact op baggeropgave ? op stroom zetten baggeren ?
- Baggertolerantie is erg beperkt, dat is ook technisch lastig
- Reduceren uitstoot baggerschepen
- Per eiland maar één vaargeul diep genoeg houden.

PROCES / SAMENWERKING

- Eiland – regio coöperatie
- Over 20 jaar wil ik hier zitten in een evaluatie en niet in dezelfde discussie!
- Proces: tijdig beginnen, de stakeholders meenemen, biedt zekerheid aan inschrijvers
- Maak vaart
- (Heel) vroeg beginnen
- Start nu met pilots